

Dosarul nr. 3ra-466/22
2-19118115-01-3ra-21042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vin”, în proces de restructurare, reprezentată de avocatul Iovu Tatiana,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vin”, în proces de restructurare împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală Centru și Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea de a radia obligațiile fiscale nevalidate,

împotriva deciziei din 19 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vin”, în proces de restructurare împotriva hotărârii din 9 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 16 iulie 2019, SA „Orhei-Vin”, în proces de restructurare a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală Centru și Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea de a radia obligațiile fiscale nevalidate.

În motivarea acțiunii a indicat că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 iunie 2014, emisă în privința SA „Orhei-Vin” a fost intentată procedura de insolvabilitate. Prin decizia suplimentară a Curții Supreme de Justiție din 5 noiembrie 2014 s-a stabilit ședința de validarea a creanțelor creditorilor împotriva patrimoniului debitorului pentru 10 ianuarie 2015.

A menționat în acest context că Serviciul Fiscal de Stat prin cererea de alăturare la cererea de intentare a procesului de insolvabilitate față de SA „Orhei-Vin” din 29 noiembrie 2013 a solicitat validarea creanței în valoare 5 116 470 lei, ceea ce constituiau obligațiile fiscale la situația din 29 noiembrie 2013.

Astfel, a explicat că Curtea de Apel Chișinău a validat parțial creanțele înaintate de Serviciul Fiscal de Stat, fiind admise doar creanțele în valoare de 1 328 146,76 lei (1 215 005,70 lei creanță de rangul III, plus 113 141,06 lei creanță se gradul IV).

Astfel, suma nevalidată a creanțelor, a constituit 3 788 323,24 lei, având în vedere obligațiile fiscale invocate la situația din 29 noiembrie 2013.

A indicat că suma creanțelor validate în valoare de 1 328 146,76 lei a fost menținută și în tabelul definitiv consolidat, consemnat de instanța de insolvență.

La 19 iunie 2015 de către Curtea de Apel Chișinău a fost aprobat planul procedurii de restructurare, în care a figurat creanța validată de instanță în mărime de 1 328 146,76 lei, iar creanța respectivă a fost stinsă integral de debitor.

A relatat că la data de 3 ianuarie 2019 a solicitat Serviciului Fiscal de Stat să fie prezentată informația cu privire la obligațiile fiscale curente pe categorii, iar ulterior de către Direcția Generală Administrare Fiscală Centru a fost prezentată informația din Sistemul Informațional „Cont curent detaliat”.

A explicat că din analiza informațiilor prezentate de serviciul fiscal, a aflat că creanța nevalidată în mărime de 3 788 323,24 lei nu a fost radiată din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat și figurează la evidență specială ca obligație fiscală a SA „Orhei-Vin”.

Astfel, considerând ilegală aflarea la evidență specială a obligațiilor fiscale nevalidate în valoare de 3 788 323,24 lei după SA „Orhei-Vin”, la 18 martie 2019 a solicitat Serviciului Fiscal de Stat radierea din registrul fiscal de stat din evidență specială a creanțelor nevalidate de instanța de insolvență în cuantum de 3 788 323,24 lei.

Ca urmare, Direcția Generală Administrare Fiscală Centru prin răspunsul din 18 aprilie 2019 cu nr. 26/4-09/1-1602 a respins cererea, invocând asupra faptului că au fost validate datoriile comune cu Casa Națională de Asigurări Sociale și că suma de 3 788 323,24 lei ar constitui datorii curente.

Iar, la 19 aprilie 2019, a formulat contestație în adresa Serviciului Fiscal de Stat asupra acțiunilor funcționarilor fiscali care au emis răspunsul sus-menționat și a solicitat radierea obligațiilor fiscale nevalidate în sumă de 3 788 323,24 lei din contul curent generalizat înregistrate după SA „Orhei-Vin”.

Prin decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 186 din 13 iunie 2019 pronunțată pe marginea contestației înaintate, care a fost adusă la cunoștință la 18 iunie 2019, a fost respinsă contestația depusă.

A precizat că în calitate de argumente Serviciul Fiscal de Stat a indicat că obligațiile fiscale nevalidate ar constitui suma de 1 795 539 lei, ce reprezintă amenda pentru nerepatrierea în termen a valutei și nu suma de 3 788 323 lei, iar creanțele nevalidate au fost radiate din Sistemul Informațional al SFS, totodată fiind invocat că sumele care au luat naștere după intentarea procedurii de insolvență sunt considerate obligații fiscale curente care urmează a fi achitate.

Este de părerea că răspunsul Direcției Generale Administrare Fiscală Centru nr. 26/4-09/1-1602 din 18 aprilie 2019, prin care s-a refuzat cererea cu privire la radierea din registrul fiscal de stat din evidență specială a creanțelor nevalidate în cuantum de 3 788 323,24 lei, precum și decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 186 din 13 iunie 2019, prin care s-a respins contestația formulată sunt neîntemeiate și ilegale.

În susținerea opiniei enunțate a susținut că Serviciul Fiscal de Stat a examinat în mod tendențios și subiectiv cererea SA „Orhei-Vin” privind radierea din registrul fiscal de stat din evidență specială a creanțelor nevalidate în cuantum de 3 788

323,24 lei, distorsionând situația de fapt, constatată prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă.

Cu referire la dispozițiile art. 143 alin. (8) din Legea insolvenței, a remarcat că consemnarea judecătorului în tabelul definitiv consolidat al creanțelor are efectul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile pentru toate creanțele validate, conform valorii și rangului lor, precum și pentru debitor, administrator/ lichidator și pentru toți creditorii chirografari și creditorii garantați.

În acest sens, a menționat că potrivit cererii de alăturare la cererea cu privire la intentarea procesului de insolvență față de SA „Orhei -Vin” depusă de SA „Drum-2” se atestă că Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Orhei a solicitat validarea creanței în valoare de 5 116 470 lei, conform situației la data de 29 noiembrie 2013.

A mai indicat că conform tabelului definitiv al creanțelor SA „Orhei -Vin” în proces de insolvență, instanța de apel a validat în favoarea IFS Orhei creanțe de gradul III, în valoare de 1 215 005,70 lei și creanțe de gradul VI, în valoare de 113 141,06 lei, iar în total suma de 1 328 146,76 lei.

A precizat că având în vedere cerințele Inspectoratului Fiscal de Stat formulate în cererea de alăturare la intentarea procesului de insolvență a SA „Orhei-Vin”, în raport cu creanțele admise și validate de instanța de insolvență, se atestă că preținsele obligații fiscale în valoare de 3 788 323,24 lei, care constituie diferența de sumă, sunt creanțe nevalidate.

A evidențiat că poziția părților precum că în suma solicitată spre validare au fost incluse atât creanțele Serviciului Fiscal de Stat cât și cele a Casei Naționale de Asigurări Sociale, este neîntemeiată, având în vedere că potrivit cererii de alăturare la cererea privind intentarea procesului de insolvență din 29 noiembrie 2013, nu este specificat că se solicită și validarea creanțelor pentru Casa Națională de Asigurări Sociale, iar conform tabelului definitiv al creanțelor se atestă că Casa Națională de Asigurări Sociale a înaintat desinestător datorii sale spre validare.

A menționat că în ședința de validare a creanțelor, reprezentantul Inspectoratului Fiscal de Stat nu a formulat careva obiecții cu referire la tabelul definitiv al creanțelor, respectiv acesta a fost validat de către instanță, obținând puterea lucrului judecat.

A opinat că la examinarea cererii și a contestației SA „Orhei-Vin” cu privire la radierea din registrul fiscal al creanțelor nevalidate, Serviciul Fiscal de Stat a ignorat constatările stabilite în tabelul de validare a creanțelor, care are efectul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, iar în scopul de a se eschiva de la admiterea cererii, a rejudecat și reinterpretat situația de fapt și de drept stabilită de instanța de insolvență, ceea ce este în contradicție cu principiul securității raporturilor juridice.

Prin urmare a conchis că instanța de insolvență a admis doar parțial creanțele cu titlu de obligații fiscale înaintate spre validare de către inspectoratul fiscal, astfel autoritatea fiscală are obligația de a radia din registrul fiscal de stat preținsele obligații fiscale care nu au fost confirmate de instanța de judecată.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 170, 172 alin. (1)-(2) Cod fiscal, art. 189, 191, 196, 207, 209, 211 Cod administrativ.

A solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 186 din 13 iunie 2019 emisă pe marginea contestației depuse de SA „Orhei-Vin”, anularea răspunsului Direcției Generale Administrare Fiscală Centru nr. 26/4-09/1-1602 din 18 aprilie 2019 prin care a refuzat cererea SA „Orhei-Vin” privind radierea din registrul fiscal de stat a creanțelor nevalidate în valoare de 3 788 323,24 lei și obligarea Serviciului Fiscal de Stat și Direcției Generale Administrare Fiscală Centru să emită act administrativ prin care să fie dispusă radierea din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat a obligațiilor fiscale nevalidate în sumă de 3 788 323,24 lei înregistrate după SA „Orhei-Vin”.

Prin hotărârea din 9 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

La 4 martie 2021, SA „Orhei-Vin”, în proces de restructurare a depus apel împotriva hotărârii din 9 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, iar în urma notificării la 8 aprilie 2021 a hotărârii motivate, la 6 mai 2021 a prezentat motivarea apelului, cu respectarea termenelor prevăzute de art. 232 Cod administrativ.

Prin decizia din 19 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vin”, în proces de restructurare împotriva hotărârii din 9 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a reținut prevederile art. 8 alin. (2) lit. c), 174 alin. (4)-(5) Cod fiscal, art. 2, 52 alin. (1)-(2), art. 75 alin. (3), 113 alin. (1), 186 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, care reglementează aspecte ce țin de obligația contribuabilului să țină contabilitatea, stingerea obligației fiscale, cheltuielile procesului de insolvență, alte obligații ale masei debitoare, calcularea penalităților și a dobânzilor, darea de seamă fiscală și darea de seamă cu privire la activitatea comercială, drepturile și obligațiile administratorului insolvenței.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele cauzei, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe de a respinge acțiunea.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de apel a stabilit că obligația fiscală în sumă totală 3 788 323,24 lei, nu este înregistrată în Serviciul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat la evidența specială, din motivul că sumele date, reflectate ca impozit, taxă, majorare de întârziere, s-au format în urma prezentării dărilor de seamă fiscale după data intentării procedurii de insolvență la data de 18 iunie 2014, sumele menționate fiind calificate ca fiind datorii curente.

La caz, a instanța de apel a notat că nu au fost aduse argumente și probe care să confirme că suma de 3 788 323,24 lei, constituie anume suma nevalidată a creanțelor de către instanța de insolvență.

La 8 februarie 2022, SA „Orhei-Vin”, în proces de restructurare, reprezentată de avocatul Iovu Tatiana a depus recurs împotriva deciziei din 19 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 19 aprilie 2022 a prezentat motivarea recursului.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată prin faptul că instanța de apel a reiterat poziția primei instanțe fără a efectua o examinare obiectivă și concretă a litigiului.

A opinat că reieșind din cerințele inspectoratului fiscal formulate în cererea de alăturare la intentarea procesului de insolvență SA „Orhei-Vin” în raport cu creanțele admise și validate de instanța de insolvență, obligații fiscale în valoarea de 3 788 323,24 lei sunt creanțe nevalidate, iar Serviciul Fiscal de Stat are obligația să se radieze din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat a obligațiilor fiscale.

Prin urmare a conchis că instanța de apel neîntemeiat a concluzionat asupra faptului precum că suma de 3 788 323,24 lei ar constitui obligații fiscale curente, deoarece nu a fost înregistrată în Serviciul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat la evidența specială.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

Prin referința din 28 aprilie 2022, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat declararea inadmisibilă a recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 19 ianuarie 2022, decizia motivată fiind notificată reprezentantului recurentului în data de 18 martie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție al scrisorii recomandate anexate la dosar (f. d. 22, vol. II), iar la dosar nu există date care ar confirma notificarea dispozitivului deciziei.

Totodată, în conformitate cu prevederile pct. 5.2.2 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 5 din 2 martie 2022, termenele de exercitare a căilor de atac în procedurile de contencios administrativ care se suspenda de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Ulterior, prin pct. 2 al Dispoziției nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, a fost dispusă stabilirea măsurilor de tranziție în domeniul justiției, începând cu data de 4 aprilie 2022.

Iar potrivit pct. 2.1 al Dispoziției nominalizate, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile, penale și de contencios administrativ care au fost întrerupte potrivit prevederilor punctului 5 din Dispoziția nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, se substituie cu termene noi, de aceeași durată, care încep a curge de la data prevăzută la pct. 2.

Astfel, reieșind din prevederile enunțate recursul depus la 8 februarie 2022 (f. d. 18, vol. II) și motivarea recursului prezentată la data de 19 aprilie 2022 (f. d. 26, vol. II), sunt în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vin”, în proces de restructurare, reprezentată de avocatul Iovu Tatiana, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva

Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vin”, în proces de restructurare, reprezentată de avocatul Iovu Tatiana.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vin”, în proces de restructurare, reprezentată de avocatul Iovu Tatiana, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron